

Sosiaalinen ehdollisuus 1.1.2025 alkaen

Toimeenpanon valmistelutilanne huhtikuu 2024

Tiia Lihala, maa- ja metsätalousministeriö

Tavoitteena sosiaalisesti kestävä maatalous

- Taustalla erityisesti koronapandemian aikaan esiin nousseet ongelmat maataloustyöntekijöiden kohtelussa eri puolilla Eurooppaa
- CAP:issa otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön uusi mekanismi, joka ottaa huomioon sosiaalisen ulottuvuuden → **sosiaalinen ehdollisuus**
- Tavoitteena
 - parantaa maatalouden sosiaalista kestävyttä lisäämällä viljelijöiden tietoisuutta työntekijöiden oikeuksista ja siihen liittyvästä sääntelystä
 - Kohdentaa seuraamukset niihin tuenhakijoihin, jotka laiminlyövät tiettyjä työehtoja ja työturvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä
- Sosiaalinen ehdollisuus tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.1.2025

TOIMEENPANON
VALMISTELU ON
KESKEN JA ASIAT
TARKENTUVAT
VIELÄ

Toimeenpanon taustalla on jo olemassa oleva EU-lainsäädäntö

- CAP-suunnitelma-asetuksessa (EU) 2015/2115 määritellään, että sosiaalinen ehdollisuus koskee tiettyä työturvallisuutta ja työehtoja koskevaa lainsäädäntöä, joka on jo voimassa
- **Ei uutta varsinaista substanssilainsäädäntöä viljelijöiden noudatettavaksi eikä uusia tarkastuksia**
 - Ainoastaan vaikutus maataloustukiin, jos laiminlyöntejä havaitaan työsopimus- ja työturvallisuusasioissa
- Direktiivit on pantu kansallisesti täytäntöön ja ne velvoittavat jo nyt, kansalliset vastaavuudet listattuna [MMM:n verkkosivuilla](#)

Avoimet ja ennakoitavat työehdot, direktiivi (EU) 2019/1152

- 3 artikla, Työehdot annetaan kirjallisesti
- 4 artikla, Varmistetaan, että maatalousalan työstä tehdään työsopimukset
- 5 artikla, Työsopimus tehdään seitsemän ensimmäisen työpäivän kuluessa
- 6 artikla, Työsuhteen muutokset annetaan tiedoksi asiakirjan muodossa
- 8 artikla, Koeaika
- 10 artikla, Työn vähimmäisennakoitavuutta koskevat ehdot
- 13 artikla, Pakollinen koulutus

Toimet, joilla parannetaan työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä, direktiivi 89/391/ETY

- **5 artikla**, Yleinen säännös työnantajan velvollisuudesta varmistaa työntekijöiden terveys ja turvallisuus
- **6 artikla**, Työnantajien yleinen velvoite toteuttaa tarvittavat toimenpiteet turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi, mukaan lukien vaarojen ehkäisy, tiedottaminen ja koulutus
- **7 artikla**, Suojelu ja ennaltaehkäisevä toiminta: yhden tai useamman työntekijän nimeäminen huolehtimaan terveys- ja turvallisuustoimista tai pätevän ulkopuolisen palvelun ostaminen
- **8 artikla**, Työnantaja toteuttaa toimenpiteitä ensiavun, palontorjunnan ja työntekijöiden evakuoinnin varmistamiseksi
- **9 artikla**, Työnantajien velvollisuudet riskinarvioinnin, suojatoimenpiteiden ja välineiden sekä työtapaturmien kirjaamisen ja ilmoittamisen osalta
- **10 artikla**, Tiedottaminen työntekijöille turvallisuus- ja terveysriskeistä sekä suojelu- ja ehkäisytoimenpiteistä
- **11 artikla**, Työntekijöiden kuuleminen ja osallistuminen kaikkiin työturvallisuuteen ja -terveyteen liittyvistä asioista käytäviin keskusteluihin
- **12 artikla**, Työnantaja huolehtii työntekijöiden riittävästä koulutuksesta turvallisuus- ja terveysasioissa

Työntekijöiden työvälineiden käytön turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, direktiivi 2009/104/EY

- **3 artikla**, Yleiset velvollisuudet varmistaa, että työvälineet soveltuvat työntekijöiden työtehtäviin eivätkä heikennä heidän turvallisuuttaan tai terveyttään
- **4 artikla**, Työvälineitä koskevat säännöt: työvälineiden on täytettävä direktiivien vaatimukset ja asetetut vähimmäisvaatimukset ja niitä on huollettava asianmukaisesti
- **5 artikla**, Työvälineiden tarkastaminen – pätevien henkilöiden on tarkastettava työvälineet asennuksen jälkeen ja säännöllisesti
- **6 artikla**, Työvälineiden, joihin liittyy erityisiä vaaroja, käyttö sallitaan ainoastaan henkilöille, joiden tehtävänä on käyttää niitä, ja niitä voivat korjata, muuntaa tai huoltaa ainoastaan nimetyt työntekijät
- **7 artikla**, Työergonomia ja työterveys
- **8 artikla**, Työntekijöille on tiedotettava riittävästi ja työvälineiden käytöstä on tarvittaessa annettava kirjalliset ohjeet
- **9 artikla**, Työntekijöiden on saatava asianmukainen koulutus

Keitä sosiaalinen ehdollisuus koskee?

- Osa ehdollisuuden kokonaisuutta → koskee kaikkia viljelijöitä, joilla on työntekijöitä, ja jotka saavat EU:n suoria viljelijätukia tai tiettyjä maaseudun kehittämisen korvauksia
- Sovelletaan tuenhakijan maataloustoimintaan
- Esimerkiksi vuokratyövoiman osalta vastuu työehtojen noudattamisesta on työnantajalla eli vuokratyövoima välittävällä yrityksellä, mutta tietty työsuojeluvastuu on myös työn tilaajalla eli maatilalla
 - Asia tarkentuu valmistelun edetessä

Sosiaalisen ehdollisuuden valvonta

- Työsuojeluviranomainen (tällä hetkellä AVI) valvoo ehtojen noudattamista, ja raportoi havaitut laiminlyönnit ELY-keskukselle
- AVI on tähänkin asti tehnyt työsuojelun valvontakäyntejä myös maataloille → **ei uutta valvontaa suorittavaa viranomaistahoa**
- Työsuojelutarkastus tehdään lähtökohtaisesti olemassa olevien työsuojelutarkastusten käytäntöjen mukaisesti
 - Maataloustukia koskevat säädökset eivät vaadi esimerkiksi tiettyä tarkastusmäärää
- EU-lainsäädännön mukaan laiminlyöntien arvioinnissa on huomioitava sen **vakavuus, laajuus, jatkuvuus, toistuvuus ja tahallisuus** (kuten ehdollisuudessakin)

Tukiseuraamukset

- Seuraamusprosentteissa on ajateltu soveltaa tavanomaisen ehdollisuuden vähennysprosentteja
- Työsuojelutarkastuksen jälkeen yritykselle voidaan antaa havaituista laiminlyönneistä toimintaohjeita, kehotuksia, käyttökieltoja ja velvoittavia päätöksiä
 - Tarkoituksena on, että lievimmistä velvoitteista eli toimintaohjeista ei tulisi tukiseuraamuksia
- Työehto- ja työturvallisuuslainsäädännön noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset eivät ole esteenä samanaikaisille sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä aiheutuville tukivähennyksille
 - Mahdolliset tukivähennykset ovat seurausta siitä, että tuenhakija ei täytä kaikkia tuen myöntämisen edellytyksiä

Miten sosiaaliseen ehdollisuuteen voi valmistautua?

- Sosiaaliseen ehdollisuuteen liittyvissä asioissa on voinut saada neuvontaa jo vuodesta 2023 alkaen
- Neuvo-neuvojen (CAP) pääasiallinen rooli ohjata eteenpäin esim. Työturvallisuuskeskuksen tai Maaseudun työnantajaliiton neuvontaan
 - Osa neuvo-neuvojista voi antaa neuvontaa myös työturvallisuusasioissa
 - Listaus [Ruokaviraston sivuilla](#)
- Kansallinen lainsäädäntö on koottu [MMM:n verkkosivuille](#)
- Muita hyödyllisiä tahoja, joista voi etsiä tietoa:
 - [Työsuojeluhallinto](#)
 - [Työturvallisuuskeskus](#)
 - [Työterveyslaitos](#)
 - [Maaseudun työnantajaliitto](#)